

NOVOTNI ALAPÍTVÁNY A MAGÁNJOG FEJLESZTÉSÉÉRT
TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓS PÁLYÁZAT

AZ ÉLETTÁRSI KAPCSOLATOK SZABÁLYOZÁSA
AZ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV TÜKRÉBEN

THE REGULATION OF PARTNER-RELATIONSHIP IN THE
NEW CIVIL CODE

KÉSZÍTETTE: KRISTON EDIT
J-501 TANKÖR

KONZULENS: DR. BARZÓ TÍMEA
EGYETEMI DOCENS

MISKOLC
2014

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
1. Történeti áttekintés	5
1.1 Római jogi gyökerek.....	5
1.2. Élettársak a középkorban?	6
1.3. A polgári kor és a törvénytelen gyermekek megkülönböztetésének eltörlése.....	8
1.4 Az élettársi kapcsolatra vonatkozó szabályok tényleges megjelenése hazánkban	10
2. Az élettársakról általánosságban.....	13
2.1. Kik is az élettársak?	13
2.2 Az élettársakra vonatkozó rendelkezések helye az új PTK-ban.....	16
2.2.1. A kötelmi jelleget erősítő tényezők	17
2.2.2. A családjogi sajátosságok	19
3. Az élettársakra vonatkozó részletszabályok	22
3.1. Az élettársak vagyoni viszonyai	22
3.2. A lakáshasználat rendezése.....	24
3.3. Az élettársi tartás	27
3.4. Az élettárs öröklése.....	30
4. Az élettársakat érintő nyilvántartások.....	32
4.1. Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása	32
4.2. Az Élettársi Vagyonjogi Szerződések Elektronikus Nyilvántartása.....	35
Zárógondolatok.....	37
Summary.....	39
Zusammenfassung	40
Irodalomjegyzék	41
Jogszabályjegyzék	43

Hiába minden óvatosság, tapintat, az érzelmek áttörik az együttélés formáit, egy napon fekete és fehér bárányokra szakad szét a nyáj, s a pásztor tehetetlenül érzi, hogy a fehérek közelebb állanak szívéhez.

Márai Sándor

Bevezetés

Ha azt a szót halljuk, hogy élettársi kapcsolat vagy élettársi viszony, a legkülönfélébb dolgok jutnak az ember eszébe. Manapság azonban egyre gyakrabban ejtjük ki ezeket a szavakat, ha a családi állapotunk felől érdeklődnek.

A világ változik, a társadalom átalakul és ezáltal elkerülhetetlen, hogy a társas kapcsolatok is átformálódjanak. Úgy vélem ezek a gondolatok azok, melyek életre hívták az „élettárs” kifejezést. A jelentés, ami a szó mögött van, azonban nem új keletű dolog, mindinkább az értelmezés változott az évek során.

A társadalmi szemléletváltás főként a fiatalabb korosztályban figyelhető meg, manapság egyre többen érzik úgy, hogy nincs szükség házasságkötésre ahhoz, hogy az életüket együtt élhessék le, a „csak egy darab papír”-ként való értelmezés térhódítása egyre inkább észlelhető.

A modern társadalmi viszonyok nem túrik meg a házasság intézményének kizárólagosságát, mint a társas kapcsolatok egyeduralkodó csoportját, így szükség van a partnerkapcsolatok más formáinak elismerésére is. Védelemben kell részesíteni őket, amelyre jobb eszköz nem is állhat rendelkezésre, mint a jog.

Kezdetben azonban a jog sem nyújtott elegendő védelmet. A 2013. évi V. törvény megjelenése előtt mindössze a fogalom definiálását, illetve néhány részletszabály kidolgozását végezte el a jogalkotó, ezáltal jelentősen veszélyeztette a jogintézmény biztonságát. A bíróságokra volt ugyanis bízva az élettársi kapcsolatokból eredő jogi tények megítélése, és szabályozás híján saját belátásukra, valamint a jogirodalom csekély mennyiségű produktumára hagyatkozhattak.

Éppen ezek vezethettek oda, hogy a polgári jogi kodifikáció során kiemelt figyelmet szenteljenek az élettársi kapcsolatok regularizálásának. Egyedülálló rendszer jött létre Magyarországon, mely a korábbiakhoz képest az új civiljogi normák által összefoglalt és átfogó szabályozást ad az élettársak jogi helyzetére vonatkozóan. Hosszú folyamat végére próbáltak ezzel pontot tenni, de úgy vélem még nem ért véget a reform.

Kétségtelen, hogy egyedi megoldás született az új koncepcióban, viszont épp ez vezet oda, hogy a szakemberek is megosztottan értékelik az elért eredményeket.

Úgy gondolom, mindez alapot szolgáltat arra, hogy kicsit mélyebben beleássunk a témában, éppen ezért szakdolgozatom célja, hogy feltárja az új szabályanyag kialakulásához vezető utat, majd konstatálja a kialakult rendszer sajátosságait.

Arra a kérdésre keresem a választ, hogy mit is jelent az, ha élettársi kapcsolatban élünk és milyen joghatások fűződnek a társas kapcsolatok eme speciális fajtájához. Jelen dolgozatban a klasszikus értelemben vett élettársak jogait tekinteném át, a bejegyzett élettársakra vonatkozó normákkal nem kívánok különösebben foglalkozni, lévén, hogy a szabályozás jelentősen eltér, illetve oly nagy terjedelmű, hogy egy külön értekezést érdemelne.

1. Történeti áttekintés

Fontosnak tartom, hogy mielőtt elmerülnénk az új szabályanyag kínálta lehetőségek ismertetésében, idézzük fel, milyen folyamatok vezettek az élettársi kapcsolat, mint jogintézmény létrejöttéhez. Sokáig ugyanis nem volt e tárgykörre vonatkozó, egységes szabályanyag. Emellett a társadalmi megítélése is elég sajátosan alakult, nem csak jogi, de erkölcsi értelemben is hagyott kívánni valót maga után, ha az ember csak együtt élni akart a párjával és nem kívánta a házasság igájába hajtani a fejét.

1.1. Római jogi gyökerek

Ha egy történeti ismertetést kívánunk készíteni, nem is lehet más kiindulópontunk, mint a római jog. Ez volt ugyanis az első civiljogi szabályozás a történelemben, amely széleskörű és a mindennapi élet majdnem valamennyi területét lefedő normákkal rendelkezett, így természetesen a családjog sem lehet ez alól kivétel.

A családjogban 4 nagyobb területet különítettek el, ezek a családi állapot (status familiae), az apai hatalom (patria potestas), a házasság (matrimonium) valamint a gyámság és gondnokság (tutela et cura). Ebből nekünk most csak a házasság kérdésköre nyújthat némi támpontot a történeti ismertetés során.

A római jognak megfelelő házasság ugyanis kétféle lehetett: civiljogi házasság (matrimonium iuris civilis), melyet csak római polgárok köthettek egymással, vagy meghatározott jogokkal rendelkező latinjogúak köthettek római polgárral¹. A másik csoport az idegenek házassága (matrimonium iuris gentium), amelyek jellegzetessége, hogy római jogi hatások nem fűződtek ehhez az intézményhez, csupán a helyi idegen közösség szabályai voltak rá az irányadóak.

Miként is kapcsolódik mindez azonban az élettársi viszonyok kialakulásához? A válasz egyszerű, hiszen ahogy a világban sem minden csak fekete és fehér, így a római jog sem csak és kizárólag a házasság intézményét ismerte el együttélési formaként.

---

¹ Ezen belül létezett további két alcsoport, a manusos házasság (matrimonium cum manu), mely férji hatalmat is keletkeztetett, illetve a manus nélküli házasság (matrimonium sine manu), mely a felek közötti megállapodás alapján jött létre.

Augustus családjogi törvényei előtt elismerték a házassághoz hasonló együttélési formákat² is. Ami számunkra fontos, az az ágyasság (concubinatus) tényéhez kapcsolódó joghatások, mert véleményem szerint tekinthetjük ezt a modern élettársi kapcsolatok előzményének. A rómaiak elismerték a házasságon kívül született gyermekek bizonyos jogosultságait, így például, hogy igényt támaszthatnak apjukkal szemben tartásra, valamint örökölhettek is a házasságból született gyermekekkel együttesen, bár kisebb részt, mint a házasságból eredő leszármazók.

Augustus családjogi törvényei azonban jelentősen módosítottak ezen a helyzeten. A lex Iulia de maritandis ordinibus³ és a lex Papia Poppaea⁴ kötelezővé tették, hogy minden 25 és 60 év közötti férfi, illetve minden 20 és 50 év közötti nő köteles római házasságban élni. Ezzel kívánták megszüntetni a concubinatus intézményét, sőt törvénysértő magatartássá nyilvánították, ha valaki olyan nővel folytat ágyassági viszonyt, akivel házasságban is élhetne. Ezen intézkedések magyarázataként a társadalomszerkezet változásai szolgáltak, ugyanis jelentősen csökkent a nemesség aránya, valamint gátat kívántak szabni a szabad erkölcsök elbúrjázásának.

Összefoglalva tehát a házasságon kívüli társas együttélési formákat már a római jog is bizonyos védelemben részesítette, de idővel nemkívánatosnak is minősítette, és a házasság intézményét tekintette elsődlegesnek.

1.2. Élettársak a középkorban?

A római jogban lefektetett szabályok sokáig éreztették hatásukat a középkorban is, ám új elem megjelenése alakította a jogrendszeret. Ez nem más, mint az egyház megerősödése, a vallás szerepének előtérbe kerülése és a kánonjog elsődlegessé válása. A kánonjog ugyanis erősen tiltakozott a házasságon kívüli együttélési formák ellen, hiszen az egyházi tanításokkal nem férhettek össze ezek. A törvények csakis a házasságot ismerték el, de ez nem jelenti azt, hogy a társas kapcsolatok más formái ne léteztek volna, viszont joghatások ehhez nem fűződhetek.

Sokáig ez volt a helyzet hazánkban is. A keresztény egyház fokozatosan átvette a jogot a házasságok elbírálására, az ő megítélésükön múltott, hogy egy házasság

---

² Földi András- Hamza Gábor: A római jog története és instuiciói; hetedik, átdolgozott és bővített kiadás, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 253. oldal

³ lásd uo. 254. - 255. oldal

⁴ lásd uo. 254. – 255. oldal

érvényes-e vagy sem. Már István király uralkodása alatt gyakorlattá vált a frigyek egyház előtt való megkötése.

Kálmán királyunk törvénybe is iktatta a házasságra vonatkozó normákat és törvénysértőnek bélyegezte az egyéb együttélési módokat: „ *A házasságkötésre való nézve tetszett a szent zsinatnak: hogy minden házasságkötés az egyház színe előtt, pap jelenlétében, alkalmas tanúk szeme láttára, az eljegyzésnek valami jelével és mind a két fél megegyezésével menjen végbe; máskülönben nem házasság, hanem parázsnaságnak szerzete léssen.*”⁵

Később komoly büntetéssel sújtották azokat a jegyeseket is, akik házassági akarataikat az egyház rendelkezéseivel ellentétesen nyilvánították ki⁶.

Hiába volt azonban a középkorra jellemző vasszigor, mégsem tudták megakadályozni a házasságon kívüli partnerkapcsolatok fennállását, ugyanis a korabeli joggyakorlat azt igazolja, hogy számos per indult ebben a tárgykörben.

Fontosnak tartom itt megemlíteni, hogy nem csak jogi értelemben volt elkerülendő magatartás a házasságon kívüli együttélés, hanem erkölcsi szempontból is. A társadalmi megítélés, mely roppant módon számított abban a korban (és amely ma is meghatározó), negatív képet mutatott és nem találta akceptálhatónak az ilyen magatartást.

A katolikus egyház, majd a később megjelenő felekezetek tanításai mind a házasság dominanciáját hirdették, a hitet buzgón követő hívek pedig erkölcstelennek és vallási szempontból tiltottnak bélyegezték az együttélés ezen formáját. A jog által alkalmazott különböző büntetések⁷ mellett a társadalom megbélyegzését és ítéletét is keresztként kellett hordania annak, aki a házasság (és ezzel az egyház) intézményét megkerülve szeretett volna együtt élni párjával.

Összefoglalva tehát a középkor szemléletét az egyház hatalma és a kánonjog térhódítása jellemezte, melyben a házasságkötés dominanciája érvényesült, elítélve mindazon olyan magatartási formákat, amelyek nem engedelmeskedtek ezen előírásoknak. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy az egyéb együttélési formák nem léteztek, csak azt, hogy tilalmazott cselekménynek számítottak.

---

⁵ Kálmán Király Dekrétomainak Második Könyve, 15. fejezet a házasságkötésről, hogy az egyház színe előtt legyen, 1000. év törvényei; 2014. február 5.

⁶ MEZEY Barna (szerk.): Magyar Jogtörténet; Osiris Kiadó, Budapest, 2007; 144. oldal

⁷ A büntetések kezdetben elég szigorúak voltak, gyakran kiközösítették az ellenszegülőket, később azonban már enyhültek, inkább pénzbüntetéssé váltak.

1.3. A polgári kor és a törvénytelen gyermekek megkülönböztetésének eltörlése

Az előző fejezet fonalát felvéve történeti áttekintésünket onnan kell folytatnunk, hogy mi is történt az egyház térhódítását követően. Mint minden, így ez sem tartott örökre, hiszen a társadalmi szemléletváltozás és a polgárisodás folyamata új megoldások után vágyakozott. Ennek eredményeként megszületett az 1894. évi XXXI. törvénycikk a házassági jogról.

Legfőbb változása, hogy bevezette a polgári házasságkötést, és ezzel egyidejűleg visszavette az állam az egyháztól e terület szabályozási jogosultságát. Némileg fellazult a középkorban tapasztalt jogi szigor, igaz a társadalmi megítélés kevésbé változott. Erkölcsi szempontból még mindig elítélték a házasságon kívül együtt élő embereket, ugyanakkor már nem volt tilalmazott cselekmény.

A későbbiekben jelentős módosítások nem igazán történtek a házassági jog vonatkozása tekintetében, egészen az 1952. évi IV. törvény, a családjogi törvény megjelenéséig. Ez volt ugyanis az első jogszabály mely egységes szerkezetbe foglalta a családra vonatkozó normákat, beleértve a házasság jogintézményét is. Ez sem tesz azonban ekkor még említést az egyéb együttélési magatartásokról.

Ahol először tetten érhetjük konkrétan az élettársakra vonatkozó szabályozást az a törvényes és törvénytelen gyermekek közötti különbségtétel, illetve annak is az eltörlése.

1946-ban született ugyanis egy törvény, amely nem tett különbséget a gyermekek jogállása között attól függően, hogy házasságból, vagy azon kívülről származtak. Ahogy a törvény 1.§ -ban is megfogalmazta a jogalkotó:., *A jelen törvény célja az, hogy az emberi egyenlőség eszméjének szolgálatában a családi jogállás egyenlőségét is a származástól függetlenül az élet minden vonatkozásában minél teljesebben érvényesítse. Ehhez képest a jelen törvény erejénél fogva a törvényes és törvénytelen származás megkülönböztetése megszűnik.*⁸

Nem volt ez azonban mindig így. Visszautalnék az előző fejezetekben írt történelmi eseményekre és az akkori társadalomszemléletre, amelyből következett, hogy nem tekintették törvényes gyermeknek azt, aki nem házasságból született. Éppen ezért az ilyen személyeknek semmiféle joguk vagy jogosultságuk nem volt, amely „törvényes” társaikat megillette.

---

⁸ 1946. évi XXIX. törvény a házasságon kívül született gyermek jogállásáról 1.§

Sokáig jellemezte ez a szemlélet a magyar jogalkotást és joggyakorlatot egyaránt, ám történtek kiugrási kísérletek. 1906-ban a Kúria 79. számú teljes ülési döntvénye elismerte a törvénytelen gyermek öröklési jogát anyja hagyatékában a törvényes leszármazóké mellett, de a bíróságok mégsem fogadták ezt el.⁹

A változás az 1919. március 25-én kelt VII. számú rendelettel következett be, amely leszögezi, hogy: „*a magyarországi Tanácsköztársaság törvénytelen gyermekeket nem ismer.*”¹⁰ 1920-ban azonban fordult a kocka, az 1920. évi I. törvény 9. §-a eltörölte a rövid életű rendelkezést, így ismét visszaállt a törvényes és törvénytelen leszármazók kettőssége. A problémát végérvényesen a már említett 1946. évi XXIX. törvény oldotta meg.

Kit is tekintettek azonban törvénytelen gyermeknek? A választ ugyancsak szolgáltatja a törvény:

„Házasságon kívül születettnek azt a gyermeket kell tekinteni,

- a) akinek anyja a gyermek születésnapjától visszafelé számított háromszáz nap alatt - beleszámítva a születés napját is - házassági kötelékben nem állott, vagy*
- b) akit jogerős bírói ítélet házasságon kívül születettnek nyilvánított”¹¹*

Mindebből én arra a következtetésre jutottam, hogy ez az első kézzelfogható bizonyítéka az élettársi kapcsolatok jogi és társadalmi elismerésének. Itt figyelhető meg először a házasságon kívüli együttélés elfogadás, és nem tilalmazott magatartásként való feltüntetése.

Mindazonáltal közel sem értünk a történeti áttekintés végéhez, hiszen az eddigi fejezetek azt voltak hivatottak reprezentálni, hogy a történelem folyamán miként is viszonyult a jog és a társadalom az együttélés ezen formájához. Úgy vélem azonban, hogy a konkrét szabályok megjelenésének ismertetése is legalább ilyen jelentőségű kell, hogy legyen, így a következő fejezetben a hazai jogalkotásban konkrétan megjelenő szabályanyag történetének rövid prezentálására kerülne sor.

---

⁹ PAP Tibor: A házasságon kívüli leszármazásra vonatkozó jogalkotás fejlődése; *Studia iuridica auctoritate Universitatis Pécs publicata tanulmányosorozat*, Pécs; 1965; 4. oldal

¹⁰Lásd uo. 7 oldal

¹¹ 1946. évi XXIX. törvény a házasságon kívül született gyermek jogállásáról 3.§

1.4 Az élettársi kapcsolatra vonatkozó szabályok tényleges megjelenése hazánkban

Mint ahogyan már említettem korábban, a családjog kodifikálása során az 1952. évi IV. törvénybe nem került bele az élettársi kapcsolat, mint jogintézmény szabályozása. Viszont egyre nagyobb számban döntöttek úgy az emberek, hogy nem kívánják házasságot kötni, inkább az együttélés más formáit választják. Mint ahogy azonban egy házasságban, úgy egy élettársi kapcsolat során is elmérgesedhet a viszony a felek között és eljuthatnak arra a pontra, hogy már nem képesek és nem is akarnak együtt lenni. Esetek nagy többségében azonban a kapcsolat fennállta alatt a vagyoni viszonyok átrendeződnek, az élettársak is közösen szereznek meg bizonyos vagyont, esetleg az is előfordul, hogy gyermek születik a kapcsolatból.

Ezek a kérdések azonban a jog szempontjából rendezetlenek voltak, nem álltak rendelkezésre normák, amelyek eldöntötték volna, hogy például egy közösen megszerzett lakás kit és hogyan illette meg, ha a felek között a viszony megszűnik.

A párok azonban előszeretettel fordultak a bíróságokhoz megoldásban reménykedve, és a jogalkalmazóknak (és ezáltal a jogalkotónak is) azzal kellett szembesülnie, hogy jogi megoldás híján a tények és szabad belátásuk szerint kell megítélniük az ilyen ügyeket. Viszont már ekkor is létezett alkotmányos alapjogként a jogbiztonság, melynek e kaotikus bírói gyakorlatok nem feleltek meg. A bíróságokon ugyanis sorra eltérő ítéletek születtek egy-egy hasonló ügy kapcsán, így nem lehetett előre megjósolni, milyen végkimenetel is lehet egy élettársi kapcsolat megszűnését elrendező pernek. Éppen ezért a jogalkotót eljutott arra a pontra, hogy törvényben is rögzítse a legfontosabb normákat.

Elsőként az 1977. évi IV. törvény rendezte az élettársak közötti vagyoni viszonyok szabályozását. Ez volt az első jelentős lépés, hiszen elismerték ezáltal, hogy az élettársi kapcsolat létező jogintézmény, melynek normarendszert is biztosítottak. Negatívumként értékelhető azonban, hogy a jogalkotó nem tekintette családjogi viszonyoknak, ha valaki házasságon kívüli együttélési formát választott. Elhelyezését tekintve a kötelmi jog szabályai közé került.¹²

1996-ban következett be az újabb módosítás. Ezt az indokolta, hogy az 1977-es törvény csak egy férfi és egy nő közötti viszonyként definiálta a élettársi kapcsolat

---

¹² A későbbiekben foglalkoznánk azzal a dilemmával, hogy vajon tényleg kötelmi viszonyról van-e szó élettársak esetén vagy családjogi kapcsolatokról beszélhetünk.

fogalmát. Felmerült ugyanis annak a kérdése, hogy azonos neműek esetében beszélhetünk-e élettársakról? Hosszú folyamat eredményeként illetve alkotmányossági viták sokaságán keresztül az 1996. évi XLII. törvény lehetővé tette, hogy az élettárs fogalma alkalmazható legyen azonos neműek vonatkozásában is. Később létrejött a bejegyzett élettársi kapcsolat intézménye külön törvényi szabályozás formájában, hiszen ők nem köthettek házasságot, de ha élnek a bejegyzett élettársi kapcsolat, mint jogintézmény adta lehetőségekkel, úgy hasonló jogokat biztosít számukra a jogalkotó, mint a házastársaknak.

Visszakanyarodva az élettársakhoz az 1996-os szabályozás tehát kibővítette a definíciót, de egyebekben nem sok változással járt. Mindeközben azonban megkezdődött a polgárjogi kodifikációs folyamat, mely során a jogalkotó kiemelt figyelmet kívánt szentelni az élettársi kapcsolatok részletesebb szabályozásának. Az élettársi kapcsolatokat teljesjogú és létező családjogi intézményként kívánta elismerni¹³ az új polgári törvénykönyv koncepciójában, hivatkozva arra, hogy az élettársak társadalmi megítélése jelentős változásokon esett keresztül és a felnövekvő fiatalabb generációk már inkább előnyben részesítik a élettársként történő együttélést, mint a házasság kínálta lehetőségeket.

Ezt támasztja alá, amit az új polgári törvénykönyv javaslatának magyarázatában találunk. Eszerint: „*Ezzel kifejezésre juttatja, hogy az élettársak viszonyát az európai államok többségének megfelelően családjogi kapcsolatnak tekinti, annak elismertsége, támogatottsága azonban nem azonos a házasságéval, és elkülöníti a külön részben szabályozott rokonságra vonatkozó szabályoktól is...A Javaslat számot vet azzal is, hogy aki élettársi kapcsolatot létesít, jogi szempontból kötetlenebbül kívánja e társkapcsolatát alakítani, mintha házasságot kötne. Ezért az élettársi kapcsolatokat a Javaslat változatlanul nem rendezi a házastársi viszonyok szabályainak megfelelő részletességgel, hanem azokra csupán keret-szabályokat ad, de az eddigi Ptk.-beli két §-hoz képest jelentősen növelt, bővített terjedelemben. E visszafogottsággal lehetővé kívánja tenni azt is, hogy túlzottan merev és minuciózus szabályok ne gátolják a fejlődést ezen a gyorsan változó jogterületen.*”¹⁴

Ezzel akár le is zárhatnánk a történeti áttekintést, ám a javaslat nem aratott elsöprő sikert honatyáink körében és ahhoz, hogy eljussunk a 2013. évi V. törvény, vagyis az új

---

¹³ Hegedűs Andrea: Az élettárs fogalma és a kifejezés tartalmi vonatkozásai, Családi jog c. folyóirat 2006. évi 4. sz.; 11-12. oldal

¹⁴ Az új PTK javaslatának magyarázata 484. oldal; parlament.hu; 2014. február 8.

polgári törvénykönyv által tartalmazott szabályanyaghoz, még egy jelentős eseményről kell megemlékeznünk.

A törvénytervezet elfogadásába sajnálatos módon beleszólt a politika. Heves vita alakult ki a pártok között, hogy akkor most minek is tekintsék az élettársakat. Lehet-e érzelmi közösségről beszélni, vagy csupán a jó öreg kötelmi jog speciális szerződéses viszonyáról lenne szó?

Én úgy vélem, egyértelmű az érzelmi és gazdasági közösségként való elismerés. Nem redukálható két ember között egy ilyesféle kapcsolat egy egyszerű szerződéssé, jóval többről van itt szó.

A politikusok azonban másképp vélekedtek. A Kereszténydemokrata Néppárt ugyanis, ha élhetek a média által használt szavakkal, „harcot indított” az élettársak ellen és sajnálatos módon győzelemre is jutott. Módosító indítvány benyújtásával kívánta elérni, hogy az élettársi kapcsolatok szabályanyaga foglalja el a jó öreg helyét a kötelmi jog berkeiben.

A parlament el is fogadta az indítványt, de sajátos módon, hiszen az élettársakra vonatkozó normák megosztottan kerültek be a 2013. évi V. törvénybe. Egyes részük a kötelmi jogban maradt, más részük viszont átkerült a családjogba.¹⁵

Ezzel el is jutottunk a történeti áttekintés végéhez. Látható, hogy az élettársi kapcsolatok megítélése és szabályozása dinamikusan fejlődött és jelentős lépések során jutott el a mai állapotáig. Rögös volt az út, de kiharcolta a jogintézmény függetlenségét, és elismertségét.

Úgy gondolom azonban, hogy a fejlődés még nem ért véget, sok kérdés vár még megválaszolásra a társas kapcsolatok e különleges rendszere terén.

---

¹⁵ A kötelmi jogban találjuk az élettársak definícióját, a vagyoni jogi rendszerük és vagyoni jogi szerződésük normáit és a lakáshasználat szerződéssel történő rendezését. A családjog részét képezi az élettársi tartás és a lakáshasználat rendezése.

2. Az élettársakról általánosságban

2.1. Kik is az élettársak?

Mint, minden jogintézmény esetében, így az élettársak vonatkozásában is célszerű megvizsgálni, mit is takar ez a fogalom. Az utóbbi évek jogalkotási kísérletei ugyanis kellően bonyolult rendszert alakítottak ki, éppen ezért legtöbbször maguk az érintettek sincsenek tisztában a kérdéssel.¹⁶

A meghatározás tekintetében először is különbséget kell tenni a bejegyzett élettárs, valamint a de facto élettárs definíciója között. A bejegyzett élettársak szabályanyagát külön törvényben találjuk, mely az alábbiak szerint határozza meg a fogalmat: *„Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két, tizennyolcadik életévét betöltött, azonos nemű személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatot kíván létesíteni.”*¹⁷ Bejegyzett élettársi kapcsolatot tehát két azonos nemű személy létesíthet, ezzel szemben a de facto élettárs definícióját az új PTK. a következőkben határozza meg: *„Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (a továbbiakban: életközösség) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri kapcsolatban.”*¹⁸ - vagyis itt a különeműek és azonos neműek kapcsolatáról is beszélhetünk. További eltérés a kettő között, hogy a bejegyzett élettárs státuszt foglal magába, ugyanis a jogalkotó egyenrangúvá kívánta tenni a házasság intézményével az effajta kapcsolatrendszert. Ez a státusz az anyakönyvvezető előtt tett kölcsönös akaratnyilvánítással és bejegyzéssel jön létre. Ezzel szemben a de facto élettársak között csak érzelmi-gazdasági közösség áll fenn, nem beszélhetünk bejegyzésről, bár említést kell tenni az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásáról, mely a bizonyítás megkönnyítését szolgálja, de még ebben az esetben sem beszélhetünk bejegyzésről, csakis nyilvántartásba vételről. A de facto élettársak

---

¹⁶ SZEIBERT Orsolya: Az élettársi kapcsolat fogalma - itthon és Európában, különös tekintettel a de facto élettársi viszonyokra; Magyar Jog 58:(5) pp. 2011; 295-305. oldal

¹⁷ 2009. évi XXIX. törvény a bejegyzett élettársi kapcsolatáról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról 1.§ (1) bekezdés

¹⁸ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: új PTK), 6:514. § (1) bekezdés

között tehát csak egy szerződéses viszony jön létre, mely az alábbiak szerint foglalható össze: „Az élettársi viszony a PTK szerint szerződés, amelyhez fűződhetnek ugyan családjogi joghatások, de – főszabályként – csak akkor, ha legalább egy évig fennállt és az élettársaknak közös gyermeke van.”¹⁹

Ezzel a megosztással azonban a jogalkotó további két alcsoportját különítette el a de facto élettársaknak, egyrészt azokat, akik között csakis szerződéses viszony áll fenn (éppen ezért rájuk csak a kötelmi jog szabályai irányadóak), másrészt pedig azok az élettársak, akik között a fennálló kapcsolatnak családjogi hatásai is vannak, rájuk a Családjogi Könyvben található rendelkezések is irányadóak. Ennek alapját a közös gyermek adja, ugyanis a jogalkotó védelemben kívánja részesíteni azokat a társas együttélési formákat, melyből közös gyermek származik.

Annak ellenére, hogy a jogalkotó pontos fogalmat ad az élettársi kapcsolatokról vonatkozásában, a tartalmi értelmezés számos kérdést felvet, melyekre a bírói gyakorlat ad választ. Éppen ezért érdemes megvizsgálni az egyes fogalmi elemeket külön-külön, igaz a bírói gyakorlat mellett foglalt állást, hogy a lényegi jellemzőket együttesen és összességében²⁰ kell vizsgálni tárgyává tenni és csakis ez alapján állapítható meg, hogy a felek között állt-e fenn élettársi kapcsolat vagy sem.

Több esetben is kimondta a legfőbb ítélkező testület, hogy az élettársi kapcsolat létrejöttének és fennállásának megállapítása feltételezi, hogy az élettársak közös lakásban laknak, közös háztartást tartanak fenn, érzelmi kapcsolatban állnak, együvé tartozásukat harmadik személyek felé nyíltan felvállalják, legalább hallgatólagosan egyetértenek abban, hogy a közös gazdálkodásuk során szerzett vagyont közös is legyen (BH 122/2007), valamint az érzelmi közösségük az egymással szembeni támogatási kötelezettséget is feltételezi (BH 280/2004). Ezek a pozitív kritériumok azok, amely leginkább megtöltik tartalommal az élettársi kapcsolat definícióját, ám ki kell emelni a legfontosabb negatív feltételt is. A Legfelsőbb Bíróság ugyanis azt is kimondta, hogy „ha a felek egyike házastársi élet- és vagyontársaságban él, annak a ténye az élettársi vagyontársaság fennállásának a lehetőségét kizárja” (BH 504/2004) – vagyis amennyiben bármelyik félnek már van fennálló házassága, az lehetetlenné teszi, hogy mással élettársi kapcsolatot létesítsen.

---

¹⁹ PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári jog: Kommentár a gyakorlat számára*; HVG-ORAC; Budapest; 2012; II. kötet; 140-141. oldal

²⁰ SZEIBERT Orsolya: *A házasságon kívüli partnerkapcsolatok kérdései: - különös tekintettel az élettársak vagyoni viszonyaira*; Ph.D. dolgozat; Budapest; 2009; 148-150. oldal

A joggyakorlatban leggyakrabban azonban két fogalmi elemnek van kiemelkedő jelentősége. Az első a felek tartós együttélésének szándéka, hiszen ha valaki élettársi kapcsolatot kíván létesíteni, az a Legfelsőbb Bíróság szerint a „*véglegesség szándékával történő berendezkedést tételez fel*”(BH 504/2004).

A tartós együttélés azonban nem feltétlenül jelent folyamatos, megszakítás nélküli együttélését. Egy ilyen kivételes esetben a következő történt: Az alperesi jogelőd Angliában élt, de Magyarországon ismerkedett meg a felperessel, akivel közösen vásároltak meg és újítottak fel egy ingatlant. Ebben az ingatlanban éltek közösen, bár eléggé sajtáságos formában, mert az alperesi jogelőd hol itt, hol angliai lakásában tartózkodott, valamint a felperes is egy rövidebb időt Angliában töltött. Az elsőfokú és másodfokú bíróság eltérően ítélte meg a helyzetet, mert az első esetben nem minősítették a felek viszonyát élettársi kapcsolatnak, míg a másik esetben már igen, azzal a magyarázattal, hogy a felek mások felé igenis elismerték kapcsolatukat és csakis amiatt volt szükség az alperesi jogelőd „ingázására”, mert ha véglegesen maradt volna Magyarországon, elveszítette volna az Angliában kapott szociális és rokkantsági járadékait. A Legfelsőbb Bíróság az utóbbi indokkal értett egyet és kimondta, hogy az a tény, hogy a feleknek két különböző államban volt lakása és csak lehetőségeiknek megfelelően éltek közös háztartásban, még nem jelenti azt, hogy élettársi kapcsolat nem állt fenn közöttük. (Legf. Bír. Pfv. II. 21.744/2004.)

A másik fontos elem, mellyel a legfőbb bírói szerv leginkább foglalkozott, a felek között fennálló gazdasági közösség. Ez a leginkább megkövetelt fogalmi elem, melynek nem csak a jelentését határozta meg a Legfelsőbb Bíróság, de különösen nagy gondot fordít a fennállás vizsgálatára is. Az előbb említett ügy kapcsán kihangsúlyozta, hogy „*csak akkor állapítható meg a gazdasági közösség, ha a felek nem csupán esetileg, egy-egy vagyontárgy megszerzésében vagy csupán az együttélés mindennapi kiadásai tekintetében működnek együtt, hanem a gazdasági tevékenységüket meghatározó célkitűzéseik az életközösség egész tartama alatt közösek, ennek eléréséhez pedig teljes körű együttműködést tanúsítanak, a jövedelmeiket közös céljaik érdekében együttesen használják fel*”(Legf. Bír. Pfv. II. 21.744/2004.).

Fontos kérdésként jelenik meg, hogy megállapítható-e a felek között fennálló élettársi kapcsolat, ha csak a felek egyike rendelkezik jövedelemmel, vagy jelentősen nagyobb vagyona van a másik félhez képest. Egy ehhez kapcsolódó jogeset kapcsán - ahol is a felek 22 évig tartó együttélésüket vagyon hiányában kezdték, majd egyikük vállalkozásba kezdett, és nagy vagyonra tett szert – megállapítást nyert, hogy a

huszonkét évig tartó, családi életet megvalósító együttélés élettársi kapcsolatnak minősítendő, annak ellenére, hogy a felek külön bankszámlával rendelkeztek, és jövedelmeikkel önállóan gazdálkodtak. A vagyonelemek vizsgálatát követően ugyanis megállapítható volt, hogy mindkét fél szerepet játszott a vagyongyűjtésben, illetve a jelentősebb, anyagi helyzetüket is érintő döntéseket közösen hozták meg (Legf. Bír. Pfv. II. 21.286/2005.)

Mindebből megállapítható, hogy az élettársi kapcsolat tartalmának pontos meghatározása kulcsfontosságú a felek közötti jogviszonyok rendezése érdekében.

Jelen tanulmány további célja a de facto élettársi viszony szabályainak reprezentálása, éppen ezért a következőkben az új PTK-beli szabályok bemutatására törekszem, összevetve egymással a szakértői javaslat és a végleges szabályrendszer elemeit.

2.2 Az élettársakra vonatkozó rendelkezések helye az új PTK-ban

Kiderült a történeti áttekintésből, hogy hosszú folyamat áll az élettársi kapcsolatok szabályainak megalkotása mögött és véleményem szerint nem is ért még véget. Hiszen a szakemberek között is eltérő a megítélése a 2013. évi V. törvény, az új Polgári Törvénykönyv sajátos megoldási rendszerének. A specialitása éppen abban rejlik, hogy megosztott a szabályzás, hiszen az élettársakra vonatkozó szabályanyag egy része a családjog területére került, másik része pedig a kötelmi jog paragrafusai között maradt. Ez a kettősség joggal szolgáltat alapot arra, hogy megkérdőjelezzük, *mik is valójában az élettársak?* Egy sajátos szerződésről lenne szó? Vagy inkább egy családjogi specifikumról?

Ahhoz, hogy a választ megkapjuk, össze kell vetnünk a normaszöveget a jogalkotói akarattal, fel kell tárnunk, hogy mely tényezők erősítik a kötelmi jelleget és melyek a családjogi vonásokat.

A következőkben erre keresem a választ.

2.2.1. A kötelmi jelleget erősítő tényezők

Az élettársakra vonatkozó szabályanyagnak és a kötelmi jog kapcsolatának jelentős múltja van, hiszen amikor az élettársakra vonatkozó első normák megjelentek, a polgári törvénykönyv kötelmi jogi részében kaptak helyet. Az 1977. évi IV. törvény volt az, amely először deklarálta az élettársak vagyoni jogait. Kimondta ugyanis, hogy az együttélésük alatt szerzett vagyon tekintetében közös tulajdon jön létre a szerzésben való közreműködés arányában²¹. Ez az egyetlen passzus volt tehát, ami alternatívát adhatott a házasságkötés nélküli párkapcsolatok vonatkozásában. Emellett az élettárs definíciója is megjelent, igaz ekkor még csak egy nő és egy férfi között állhatott fenn élettársi kapcsolat. 1996-ban újabb módosítás történt, mely szerint „Az élettársak - ha jogszabály másként nem rendelkezik - két, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együttélő személy.”²² A definíció tehát változott, tekintettel arra, hogy már azonos neműek is létesíthettek élettársi kapcsolatot, majd később létrejött a bejegyzett élettársi kapcsolat intézménye is.

Mindezek alapján jogosan merül fel a kérdés, hogy miért éppen a kötelmi jog szabályai közé került mindez? Úgy vélem a válasz erre, az lehet hogy máshová nem illett. Hiszen ha a fogalmat értelmezzük, az egyértelműen kizárja a házasságkötés szándékát az élettársak között. Ha nincs házasság, nem jön létre család sem, és így hogyan is lenne köze a családjoghoz. A korabeli megítélés szerint ugyanis csakis a házastársi kapcsolat lehet egy család alapja, a hagyományoknak megfelelően. Ez a válasz akkor elfogadható is volt, de manapság úgy vélem, nem. A jogalkotó mégis a tradíciók erejét adja magyarázatul arra hogy miért is kell az élettársakra vonatkozó szabályanyag egy részét a kötelmek normái között marasztalni. Magyarország Alaptörvényének negyedik módosításával a korábbi L cikk kibővült a következővel:” A családi kapcsolat alapja a házasság és a szülő gyermek viszony.”²³ Ez a módosítás egyértelműen a házasságot tekinti a család fogalmi elemének, élettársakról szó sincs. A magyarázat az indoklás szerint a tradicionalitásban²⁴ rejlik. Látható, hogy a legfelsőbb

---

²¹ 1977. évi IV. törvény a Magyar Népköztársaság Polgári törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről, 578§ (1) bekezdés

²² 1996. évi XLII. Törvény a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról

²³ Magyarország Alaptörvénye, L cikk, (1) bekezdés

²⁴ „A javaslat célja, hogy megerősítse a társadalmi alapintézménynek minősülő család alaptörvényi szintű védelmét a történelmi hagyományoknak megfelelően.” – Magyarország alaptörvényének negyedik módosítása, részletes indoklás

szinteken is arra törekszenek, hogy az élettársi viszonyt ne tekintsék családnak, gyengítve ezzel helyzetüket.

Nincs ez másképp azonban az új polgári törvénykönyvben sem. A szakbizottság által elkészített javaslat ugyanis a társadalmi megítélés változásainak hatására, az európai államok tapasztalatait figyelembe véve egyértelműen a családjog szabályai közé kívánta elhelyezni az élettársakra vonatkozó normákat. Ám a javaslat benyújtását követően aggályok merültek fel a kereszténydemokrata néppárt részéről és egy módosító indítvánnyal azonnal megvétőzták a javaslatot, és erőteljesen kiálltak amellett, hogy az élettársakat nem lehet családnak tekinteni semmiképpen sem, inkább egyfajta szerződéses viszonyról beszélhetünk, így a kötelmi jogban a helye. A magyarázatuk²⁵, melyet a módosító javaslat indokolásában találunk, véleményem szerint bizonytalan lábakon áll. A jogalkotót azonban sikerült meggyőzni, hiszen a élettársakra vonatkozó normák nagy része a kötelmi jog szabályai között maradt. Viszont jogosan merül fel a kérdés, hogy bizonyos rendelkezéseknek miért kellett mégis a családjogi könyvbe kerülniük?

Szeibert Orsolya álláspontja szerint *„azáltal, hogy a gyermektelen élettársak (azok is, akiknek esetleg egészségügyi okok miatt nem lehet gyermeke?) a kötelmi jog körében kerülnek szabályozásra – illetve maradnak – anélkül, hogy a kapcsolatnak tartási, lakáshasználati, öröklési jogi következményei lennének, egyértelműen visszalépünk a Ptk. jelenleg hatályos szabályozásához képest”*²⁶. Egyet kell, hogy értsünk ezen állításokkal, hiszen hiába nem volt átfogó szabályozás a korábbi polgári törvénykönyvben, a most érvénybe lépő normák ugyancsak szűk körben biztosítanak jogi védelmet azon élettársak számára, akiknek nincs közös gyermekük.

---

²⁵ „Az élettársak között magánjogi jogviszony áll fenn. E magánjogi jogviszony alapja a felek szerződése, melyben mindenre kiterjedően rendezhetik kapcsolatukat.” –olvasható a T/7971/106 számú módosító javaslat indokolásában. Előzetesen még az is kijelentik, hogy aki élettársi kapcsolatot létesít, az lemond a házasság intézményéről, és annak joghatásairól, így nem tekinthető családnak. Számomra az tűnik ki ebből, hogy aki nem házasodik meg, az sohasem akar családot, gyermeket stb. ami azért erős túlzás, hiszen az nem törvényszerűség, hogyha valaki gyermeket szeretne, először az anyakönyvvezetőhöz rohan, hogy házasságot kössön.

²⁶ SZEIBERT Orsolya: Élettársak - a villikirály lányai vagy szürkálló fűzfák?: A de facto élettársi kapcsolat szabályozásának margójára; <http://ptk2013.hu/szaccikk/szeibert-orsolya-elettarsak-a-villikiraly-lanyai-vagy-szurkello-fuzfak/1699> (2013)

2.2.2. A családjogi sajátosságok

Az előzőekben láthattuk, hogy a jogalkotó miért is helyezte az élettársakra vonatkozó szabályokat a kötelmi jog normái közé, most azonban vizsgáljuk meg a kérdés másik oldalát is, azaz, hogy élettársak esetében beszélhetünk-e családról? Véleményem szerint ugyanis a jogalkotó számára sem egyértelmű a válasz, hiszen annak ellenére, hogy kitartóan hangsúlyozza a szerződéses jelleget, mégis ellentmondásba ütközhetünk a normaszövegek és indoklások tekintetében.

Először is vizsgáljuk meg a család fogalmát. A 2011. évi CCXI. törvény, mely a családok védelméről szól, a következőként határozta meg a definíciót: „*A család a természetes személyek érzelmi és gazdasági közösségét megvalósító olyan kapcsolatrendszer, amelynek alapja egy férfi és egy nő házassága vagy egyenesági rokoni kapcsolat, vagy a családbafogadó gyámság.*”²⁷ Ez a meghatározás azonban nem volt elfogadható, az alkotmánybíróság a 43/2012 (XII. 20.) számú határozatában megsemmisítette ezt a passzust, főként mert a modern együttélési formákat kizárta, így azok védelme nem volt biztosított.

Az alkotmánybíróság indoklásában kifejtette, hogy ezeket a társas kapcsolatokat²⁸ igenis el kell ismerni, illetve az alkotmányos védelmük levezethető az alaptörvény megfelelő paragrafusaiból, ugyanakkor véleményem szerint sokkal nagyobb jelentőséggel bír az indoklás következő mondata: „*a családokat megillető alaptörvényi védelem kiterjed azokra a tartós jellegű társkapcsolatokra is, amelyekből közös gyermek származik.*”²⁹ A közös gyermek tehát a kulcs, és miért is ne születhetne egy férfi és egy nő élettársi viszonyából gyermek. Ez az első momentum, amely véleményem szerint a családjogi jelleget erőteljesen alátámasztja.

Érdemes azonban összevetni a család megsemmisített definícióját az élettársi kapcsolat meghatározásával:

---

²⁷ 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről, 7.§ (1) bekezdés

²⁸ Elsősorban a de facto élettársakról és a bejegyzett élettársakról van itt szó.

²⁹ 42/2012 (XII. 20.) AB határozat, [39] bekezdés

A család a természetes személyek érzelmi és gazdasági közösségét megvalósító olyan kapcsolatrendszer, amelynek alapja egy férfi és egy nő házassága vagy egyenesági rokon kapcsolat, vagy a családba fogadó gyámság.³⁰

Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (a továbbiakban: életközösség) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri kapcsolatban.³¹

Látható, hogy mindkettő érzelmi, gazdasági közösségen alapuló kapcsolatrendszer (persze speciális eltérésekkel), amely ismételten azt bizonyítja, hogy az élettársaknak a családjogban a helye.

Mindazonáltal számos vonása van a szabályanyagnak (de itt is hangsúlyozni kell az eltéréseket), amely hasonló vonásokat mutat a házasságra vonatkozó normaanyaggal. Gondolok itt elsősorban a vagyoni szerződésre, vagyis hogy a felek szabadon rendezhetik vagyoni viszonyaikat az együttélés tartamára. A házastársak esetén már korábban is volt erre lehetőség, élettársakra vonatkozó szabály csak most, az új polgári törvénykönyvben jelent meg. Emellett a lakáshasználat rendezésére szolgáló normák is erőteljes hasonlóságot tükröznek. Nem beszélve arról, hogy házasság „akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt.”³² Élettársak esetén hasonló intézmény a 2010. január 1-én bevezetésre került Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása, amely esetében az élettársak kérhetik a közjegyzőtől, hogy vegye fel a kapcsolatuk létesítéséről vagy megszüntetéséről szóló nyilatkozatukat a nyilvántartásba.³³

Mindezekén túlmenően a jogalkotási folyamat során is a családjogi jelleget kívánták előtérbe helyezni és hangsúlyozni, hiszen már a Polgári Törvénykönyv

³⁰ 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről, 7.§ (1) bekezdés

³¹ Új PTK 6:514. § (1) bekezdés

³² Új PTK 4:5. § (1) bekezdés

³³ Itt jegyezném meg azonban, hogy az élettársi kapcsolat az életközösség létesítésével létrejön, nem a bejegyzés konstituálja. Mindazonáltal a bizonyítást jelentősen megkönnyítheti.

koncepciójának kidolgozásakor is, amellet foglaltak állást, hogy a családjog területére kerüljön a szabályanyag.³⁴

Mindezek számomra világossá teszik, hogy az élettársi kapcsolatok szabályanyagának inkább a családjogban a helye, mert helytállóbb érveknek tartom az előbb leírtakat, szemben a jogalkotói magyarázattal.

Emellet egyet kell értenem Kőrös András alábbi állításával: „Az élettársi kapcsolatok szabályainak kétfelé osztása az említett alapon – szerződéses vagy családjogi kapcsolat – technikailag tökéletlenül sikerült.”³⁵ Erre példaként említhető, hogy a hatályba lépő szabályanyag alapján a tartás egyszeri juttatással történő teljesítéséről azok az élettársak is megállapodhatnak (vagyis ugyebár szerződést köthetnek), akiknek nincs közös gyermekük és kevesebb, mint egy éve élnek együtt.

Mindezek alapján úgy gondolom, hogy nem lehet és nem is kell különbséget tenni szerződéses és családjogi élettársak között, mert az effajta kapcsolat inkább családjogi sajátosságokkal bír és nem tekinthető egyfajta polgári jogi szerződéses viszonynak³⁶.

---

³⁴ Hegedűs Andrea: Az élettársi kapcsolat szabályozásának áttekintése, különös tekintettel a polgári jogi kodifikációs folyamatra; Ph.D dolgozat; Szeged; 2008; 76-78. oldal

³⁵ KŐRÖS András: A családjog jövője: Az új Ptk. Családjogi könyve – a 2013. évi V. törvény és a Szakértői Javaslat összevetése; Első rész: Alapelvek, Házasság, Élettársi kapcsolat; Családi Jog XI. évfolyam 3. szám, 2013; 8. oldal

³⁶ KŐRÖS András (szerk.): Az új Ptk. magyarázata III/VI.: Polgári jog. Családjog; HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest; 2013. 147-148. oldal

3. Az élettársakra vonatkozó részletszabályok

3.1. Az élettársak vagyoni viszonyai

Az új PTK egyik legnagyobb vívmánya, hogy a korábbi szabályozással ellentétben több részletszabályt vezet be az élettársi kapcsolatok vonatkozásában. Korábban ugyanis csak két passzus foglalkozott az élettársakat érintő szabályokkal, melyek közül az egyik a definíció volt, a másik pedig a vagyoni viszonyaik vonatkozásában próbált meg jogi keretet biztosítani, mikor kimondta *„Az élettársak együttélésük alatt a szerzésben való közreműködésük arányában szereznek közös tulajdont. Ha a közreműködés aránya nem állapítható meg, azt azonos mértékűnek kell tekinteni. A háztartásban végzett munka a szerzésben való közreműködésnek számít.”*³⁷

A gyakorlat azonban rámutatott, hogy számos kérdés vetődik fel, amelyre a jogalkotó megoldást adhat. Mindazonáltal a javaslatot készítő szakértői bizottság már a kidolgozáskor le kívánta szögezni, hogy nem kíván részletes szabályanyagot készíteni, csupán egy keretet ad a területhez, ám a gyakorlati problémák kikerülése elkerülhetetlen.

Elsőként az élettársak vagyoni helyzetére vonatkozó szabályokat mutatnám be. Elhelyezését tekintve ez a rész a kötelmi jog rendelkezési között kapott helyet, azzal az indokkal, hogy ez a kérdés minden élettársi kapcsolatot érint, tekintet nélkül arra, hogy van-e közös gyermek vagy sem.

A vagyoni viszonyok tekintetében –a javaslattal egyezően – első helyre a vagyoni viszonyok szerződéses rendezése került. Eszerint az élettársaknak joga van közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalni azt, hogyan is kívánják rendezni egymás között a vagyonukat. A szerződés tartalmát tekintve a jogalkotó szinte semmilyen megkötést nem tesz, annyit emel csak ki, hogy a felek bármiről megállapodhatnak, amiről a házastársak is. Ez alapján élhetnek a törvény által biztosított vagyoni jogi rendszerek bármelyikével, de természetesen a diszpozitivitásból adódóan saját szerződéses feltételeket is megállapíthatnak.

A szerződésre vonatkozó további előírások között található, hogy harmadik személyekkel tekintetében csakis a törvényben meghatározott két feltétel

---

³⁷ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről; 578/G. § (1) bekezdés

valamelyikének fennállása esetén hatályosulhat az élettársak nyilatkozata. Ez a két feltétel:

1. ha a szerződés bekerül az *élettársi vagyoni szerződések nyilvántartásába*
2. Ennek hiányában az élettársaknak *bizonyítania* kell, hogy a *harmadik személy tudott vagy tudnia kellett* a vagyoni szerződés fennállásáról és tartalmáról.

A nyilvántartás részletszabályairól nem rendelkezik az új PTK, csupán annyit rögzít, hogy ugyanazok az előírások az irányadóak, amelyek a házassági vagyoni szerződések nyilvántartására vonatkoznak, persze a megfelelő eltérésekkel.

Amennyiben a felek nem kívának élni a vagyoni szerződés kínálta lehetőségekkel, abban az esetben a jogszabály alapján kell rendezni vagyoni viszonyait. Erre vonatkozik a 6:516. §-ban összefoglalt törvényes vagyoni rendszer. Eszerint az élettársak az együttélés alatt önálló vagyonszerzőnek minősülnek. Korábban a bírói gyakorlat ennek épp az ellenkezőjét juttatta érvényre, ugyanis a következő megállapítást tette: „*az élettársi kapcsolat fennállása alatt keletkezett vagyonszaporulat tekintetében a közös szerzés vélelme érvényesül.*”³⁸ Jobbnak látta azonban a jogalkotó ennek a gyakorlatnak a megváltoztatását.

A törvény a vagyonmegosztással kapcsolatban egy korlátozást is támaszt és utal a házastársak közötti szabályozásra, mégpedig, hogy a házastársak különvagyónak minősülő elemek nem képezik részét az élettársak vagyonszaporulatának. Mindezek alapján nem képezik a az élettársak vagyonának részét a:

- I) az élettársi vagyoni közösség létrejöttekor *meglévő vagyontárgy*;
- II) az élettárs által a vagyoni közösség fennállása alatt *örökölt* vagy részére *ajándékozott* vagyontárgy illetve *ingyenes juttatás*;
- III) az élettársat, mint a szellemi tulajdon létrehozóját megillető *vagyoni jog*, kivéve a vagyoni közösség fennállása alatt esedékes díjat;
- IV) az élettárs személyét ért *sérelemért kapott juttatás*;
- V) az élettárs személyes használatára szolgáló *szokásos mértékű vagyontárgy*
- VI) a *különvagyona értékén szerzett* vagyontárgy és a különvagyona *helyébe lépő érték*

---

³⁸ BH. 122/2007

Amennyiben az életközösség megszűnik a partnerek között, akkor bármelyiküknek lehetősége van arra, hogy kérje a vagyonmegosztást. A felosztás az új szabályok alapján közreműködés arányában illeti meg a feleket, ám ha ez nem állapítható meg bizonyítható módon, úgy egyenlően kell felosztani. Ez alól azonban kivételt enged a jogalkotó, mégpedig, hogy eltérhetnek az egyenlő felosztástól a felek, ha az „*bármelyik élettársra nézve méltánytalan vagyoni hátrányt jelentene*”³⁹.

Arra vonatkozólag, hogy mi tekinthető közreműködésnek, nem található egyértelmű leírás, ám példálózó jelleggel bekerült a rendelkezések közé, hogy ilyennek számít a háztartásban vagy a partner vállalkozásában végzett munka, illetőleg természetesen a gyermekneveléssel kapcsolatban ellátandó feladatok.

Az utolsó rendelkezés ismételten egy utaló szabály, mely kimondja, hogy a házastársak esetén szerződéssel kiköthető közszerzeményi rendszer rendelkezéseit kell alkalmazni a vagyonszaporulat megosztása, illetve a feleket megillető rész vonatkozásában.

3.2. A lakáshasználat rendezése

A vagyoni viszonyok rendezésén túlmenően, de ahhoz kapcsolódva a korábbi bírói gyakorlat másik nagy kérdésköre a lakáshasználat rendezése volt. Éppen ezért szükségessé vált az új PTK megalkotásakor az ezzel kapcsolatos szabályok megalkotása is. Ez meg is történt, elhelyezését tekintve azonban a hatályba lépő szabályok alapján megosztásra került. Nagyobb része a családjog területén kapott helyet, azaz a Negyedik Könyvben található, egy passzus azonban az utolsó módosítások során átkerült a kötelmi jogba. Ennek indoka már a korábbiakban elhangzott, úgy vélte ugyanis a jogalkotó, hogy a lakáshasználat rendezése – figyelembe véve, hogy a közös gyermeket jelentősen érintő kérdés is – családjogi hatással bír.

Tekintettel arra, hogy a családjog egyik legmeghatározóbb elvévé vált a gyermek érdekének védelme, így a javaslatot elkészítő szakértői testület is ezt az elvet tartotta szem előtt az új rendelkezések kimunkálásakor.

Hasonlóan az élettársak vagyoni viszonyaira vonatkozó szabályokhoz, itt is először a lakáshasználat szerződéses rendezése került megállapításra. Ez alapján az élettársaknak joguk van akár kapcsolatuk létrejöttkor, akár a későbbiekben

---

³⁹ Új PTK 6:516. § (3) bekezdés

szerződéssel rendezni azt a kérdést, hogy hogyan alakuljon a lakáshasználat, amennyiben kapcsolatuk véget ér. Kötelességük azonban – az előzőekre tekintettel – gyermekük lakáshasználati jogát figyelembe venni, melyre a törvény alapján a házastársi közös lakás használatára vonatkozó előírások az irányadóak utalószabályként. Érvényességi követelmény e megállapodás tekintetében - hasonlóan a korábbiakhoz – a közokirati forma vagy az ügyvéd által történő ellenjegyzés. Lehetőséget biztosít azonban a javaslat arra is, hogy a kapcsolatuk megszűnését követően is megállapodhassanak, ám ez már nincs alakszerűséghez kötve.

A javaslattal szemben sajátos megoldás született a hatályba lépő szabályoknál, ugyanis azután, hogy elfogadták az élettársi kapcsolatok szabályanyagának kettéosztásáról szóló módosító indítványt, és a lakáshasználat megosztása a Negyedik Könyvbe került, újabb módosítást kezdeményeztek a szerződéses rendezés kapcsán. Ennek célja az volt, hogy ezen rendelkezések átkerüljenek a kötelmi jogba és ezt azzal indokolták⁴⁰, hogy a lakáshasználat szerződéssel történő rendezése nem csak családjogi joghatással bír, éppen ezért minden élettársat megillet, függetlenül attól, hogy van-e a feleknek közös gyermeke vagy sem. A módosítás természetesen elfogadásra került, így a hatályba lépő joganyagban már a kötelmi jogban foglal helyet a lakáshasználat szerződés útján történő rendezésének joganyaga.

Amennyiben a felek nem kívánják a közösen használt lakás sorsát megállapodásban rögzíteni, az új szabályok alapján lehetőségük van arra, hogy bármelyikük kérje a bíróságtól e kérdés eldöntését. Közös jogcím alapján használt lakás tekintetében már a javaslat is utalószabály alkalmazását írta elő, ez alapján a házastársak közös jogcíme alapján használt lakásra vonatkozó rendelkezések az irányadóak, de kiemeli, hogy a közös kiskorú gyermek lakáshoz fűződő jogát is figyelembe kell venni. Ezek az előírások megegyeznek a hatályba lépő joganyaggal.

Más a helyzet azonban, ha az egyik élettársat kizárólagos jogcím alapján birtokolja a lakást. Ekkor ugyanis a javaslat alapján további használatra jogosíthatja fel a bíróság a másik felet, ez azonban feltételekhez kötött. Két esetben kerülhet csak sor erre, mégpedig:

---

⁴⁰ „A lakáshasználat szerződéses rendezése az élettársak teljes körére vonatkozik, és mivel az a szerződési szabadságukból fakad, ezért elhelyezése az élettársakra vonatkozó általánosabb szabályok körében indokolt.” – T/7971/224 számú módosító javaslat; parlament.hu; 2014.február 15.

- Ha a felek között legalább 10 évig fennállt az életközösség, vagy
- Az életközösség legalább egy évig fennállt és a közös kiskorú gyermek lakáshasználati jogának biztosítása érdekében indokolt.

A hatályba lépő joganyag eltér a javaslatban foglaltaktól, mert az első lehetőséget már nem tartalmazza. A jogalkotó ugyanis úgy vélte, hogy „*Családjogi Könyvben csak abban az esetben indokolt az élettársi kapcsolatokhoz joghatást (tartás, lakáshasználat) fűzni, ha az élettársak kapcsolatából gyermek született és az élettársak között az életközösség legalább egy évig fennállt*”⁴¹. Ezzel a lépéssel nem csak hogy magyarázatot nem ad a jogalkotó arra, hogy egy hosszabb ideig tartó élettársi kapcsolat miért nem alapozhatja meg ezen esetben a lakáshasználatot, hanem megszünteti azon élettársak jogi védelmét is, akik nem rendelkeznek közös kiskorú gyermekkel.

A további részletszabályok tekintetében a javaslat és a hatályba lépő szabályanyag egyezést mutat. Ennek értelmében a bíróság elsősorban a lakás osztott használatát állapítja meg a felek között, ha azonban erre nincs lehetőség, kizárólagos használatról dönt, viszont ez is feltételekhez kötött. Csak kivételesen indokolt esetben állapíthat meg kizárólagos lakáshasználatot a bíróság, illetve csakis annak a félnek a javára, aki a közös kiskorú gyermek felett szülői felügyeletet gyakorol, valamint további kikötés, hogy a gyermek lakáshasználata másként nem biztosítható.

A feljogosítás időtartamát tekintve lehet egyaránt határozott és határozatlan idejű, a jogállás pedig a bérlőével egyezik meg, így ennek a jogintézménynek a rendelkezései alkalmazandók, azzal az eltéréssel, hogyha a felek a jogviszonyt rendes felmondással szüntetik meg, akkor erre csakis cserelakás felajánlásával van lehetőség.

A törvény kizáró körülményt is meghatároz, amikor kimondja, hogy „*nem tarthat igényt a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján használt lakás osztott vagy kizárólagos használatára az a volt élettárs, akinek más beköltözhető vagy egyoldalú nyilatkozatával beköltözhetővé tehető lakása van*”⁴²

A lakáshasználat tekintetében utolsó elemként az újrendezés szabályait tisztázza a jogalkotó. Amennyiben ugyanis valamely élettárs körülményeiben olyan jelentős változás következik be, amely alapján a bírói döntésben foglaltak további fenntartása valamely fél jogos érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti, akkor kérheti, hogy a bíróság változtassa meg a lakáshasználatról szóló döntését, azaz rendezze újra a jogviszonyt. Egyetlen kivételt rögzít a jogalkotó, amikor nincs erre lehetőség,

---

⁴¹ T/7971/211 módosító javaslat; parlament.hu; 2014.február 15.

⁴² Új PTK 4:94. § (6) bekezdés

mégpedig, ha a lakás osztott használatát rendelték el, és a másik fél a bérlőtársi jogviszonyt a PTK bérlőtársakra vonatkozó szabálya alapján szünteti meg.

Mindezek alapján összegzésként megállapítható, hogy a jogalkotó a hatályba lépő normák tekintetében eléggé megosztottan kezeli a lakáshasználat rendezésének kérdését, ugyanis míg a javaslat egyformán védelmet kíván nyújtani minden élettársnak azzal, hogy a hosszabb együttélés esetére is lehetővé teszi a lakáshasználat bírói úton történő rendezését, addig a végleges joganyag már különbséget tesz, és csak a közös kiskorúval rendelkező élettársak jogi védelmét garantálja és ezen csoport érdekeit helyezi előtérbe.

3.3. Az élettársi tartás

Az élettársakra vonatkozó szabályanyag harmadik eleme az élettársi tartás jogintézményét foglalja magába. Elhelyezését tekintve a javaslattal egyezően a Családjogi Könyvben kapott helyet, ugyanis a javaslat módosítását követően is az az álláspont maradt uralkodó, hogy ezen szabályok olyan jogviszonyokat rendeznek, melyben nem csak az élettársak, de a közös gyermekek is érintettek, éppen ezért családjogi hatásokkal bír. A részletszabályok tekintetében azonban már eltérés figyelhető meg a javaslat és a hatályba lépő rendelkezések között.

„A volt élettárs tartását ugyanaz a megfontolás támasztja alá, mint a volt házastárs tartását, nevezetesen a kapcsolat megszűnése utáni szolidaritás követelménye, az a megfontolás, hogy ilyen jellegű együttélés után elvárható lehet a pénzügyi támogatás.”⁴³ –ezen gondolatokkal egyetértésben előzetes megállapításként az tehető, hogy az élettársak tartása tekintetében hasonlóak a szabályok a házastársak közötti tartás rendszeréhez, éppen ezért az új törvény számos esetben utalószabályt alkalmaz.

Elsőként a jogalkotó a tartásra való jogosultságot deklarálja. A javaslat szerint, ha a felek között megszűnik az életközösség, tartást követelhet az a fél, aki önhibáján kívüli okból nem képes magát eltartani, vagyis ha rászorulttá válik. Ebből adódóan tisztázni kell, mikor beszélünk rászorultságról. A bírói gyakorlat vizsgálatát követően egyet kell értenem azzal a megállapítással, hogy *„rászorultság akkor állapítható meg, ha a tartást igénylő élettárs nem rendelkezik megfelelő jövedelemmel, vagyonnal ahhoz,*

---

⁴³ PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári jog: Kommentár a gyakorlat számára*; HVG-ORAC; Budapest; 2012; II. kötet; 141. oldal

*hogy szükségleteit fedezze; lehetséges az, hogy megélhetésének kiadásait egyáltalán nem képes fedezni, de az is, hogy azok fedezésére részben képes, van jövedelme, illetve vagyona, de nem elegendő.*⁴⁴. A rászorultság fennállása azonban nem az egyetlen kikötés, ehhez további két feltétel is tartozik. Az első kikötés a tartós együttélés a felek között, vagyis hasonlóan a lakáshasználat bírói úton történő rendezésének javaslati koncepciójához, tíz évi együttélés már megalapozhatja ezt a jogosultságot. Ez a lehetőség – szintén hasonlóan a lakáshasználati kérdésekhez – egy módosító indítvány elfogadását követően kikerült a végleges szabályanyagból. Magyarozatként itt is csak annyival szolgál a jogalkotó, hogy a tartós együttéléshez „nem indokolt joghatást fűzni”⁴⁵, de arra a kérdésre, hogy miért nem, már nem ad választ.

A másik feltétel az, hogy a felek között az életközösség legalább egy évig fennállt és konjunktív kikötésként hozzáteszi, hogy a kapcsolatukból közös gyermeknek is kell születnie. Ez a feltétel a végleges szabályanyagban is megjelenik, sőt ez marad az egyetlen, mely megalapozhatja a tartásra való jogosultságot. A jogalkotó azonban ezzel azt érte el, hogy ismételten megszűnt azon élettársak jogi védelme, akiknek nincs közös gyermekük.

Utaltam rá, hogy a feltételrendszer sorsa hasonlóan alakult a lakáshasználat rendezésének szabályaihoz, éppen ezért érdekes lehet összevetni a két jogintézményt. Mindkét esetben megegyezik a jogosultság első feltétele, ami nem más, mint az élettársak közötti minimális együttélés (amely a jogszabály szövege alapján egy év). A közös gyermek tekintetében azonban eltérés figyelhető meg, méghozzá, hogy a lakáshasználatról történő döntés esetében a közös kiskorú gyermek érdekét kell figyelembe venni. Ebből az következik, hogy ha az élettársaknak az életközösség megszűnésekor közös, de már nagykorú gyermekük van, akkor a lakáshasználat eldöntésekor ezen gyermek helyzete illetve érdeke nem értékelhető, így ezek a szabályok egy szűkebb jogosulti kört érintenek. Ezzel szemben az élettárs tartásának megítélésekor a jogalkotó csak annyit mond, hogy akkor jogosult rá a fél, ha kapcsolatukból közös gyermek született, de nem korlátozza a lehetőséget a kiskorú gyermekekre. Így tehát a tartás tekintetében nagyobb jogosulti kör jut jogi védelemhez.

Hasonlóan a különélő házastárs tartásához, az élettársak esetén is lehetőség van arra, hogy az életközösség megszűnését követő egy évben tartási igényével lépjen fel a

---

⁴⁴ PETRIK Ferenc (szerk.): *Polgári jog: Kommentár a gyakorlat számára*; HVG-ORAC; Budapest; 2012; II. kötet; 143. oldal

⁴⁵ T/7971/211 módosító javaslat; parlament.hu; 2014.február 15.

rászoruló fél, de ha egy évet meghaladóan szeretné tartási igényét érvényesíteni, akkor a bíróság már csak különös méltánylást érdemlő helyzetben rendelheti el.

Nem minden esetben válik azonban tartásra jogosulttá a volt élettárs. A jogalkotó ugyanis – szintén a házastársak szabályaihoz hasonlóan – taxatív módon meghatározta azokat a körülményeket, melyek fennállása esetén érdemtelennek bizonyul a rászorult fél. Ezek a következők:

1. akinek súlyosan kifogásolható életvitele, illetve magatartása járult hozzá alapvetően az élettársi kapcsolat megszűnéséhez;
2. aki az életközösség megszűnését követően volt élettársának vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított⁴⁶

Látható, hogy a jogalkotó csakis nagyon kihívó és erősen kifogásolható magatartások tanúsítása esetén fosztja meg a jogosultat a tartás követelésének lehetőségétől, kiemeli azonban, hogy a döntés meghozatalakor nem csak a jogosult, hanem a tartásra kötelezett fél magatartását is meg kell vizsgálni.

Mindazonáltal nem csak a jogosult oldalán állapít meg kizáró feltételeket a jogszabály, hanem külön paragrafusban kiemeli, hogy *„nem köteles volt élettársát eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy gyermekének tartását veszélyeztetné”*⁴⁷, vagyis ha a kötelezett nincs olyan helyzetben, hogy a jogosult tartását biztosítani tudja, akkor nem kell teljesítenie.

Fontos kérdés ezen szabályok tisztázása után, hogy ha mégis megítélik a tartást a jogosultnak, akkor hogy történik a teljesítés. Ezzel kapcsolatban utalószabályt alkalmaz a jogalkotó, kimondja ugyanis, hogy a tartás mértékét, a szolgáltatás módját, időtartamát, azok módosítását, a visszamenőlegesen történő érvényesítést valamint a tartáshoz való jog megszűnését és megszüntetését érintő kérdésekben a rokонтartás szabályait kell alkalmazni. Egyetlen kivételt említ, mégpedig, hogy *„az élettársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb élettársi kapcsolatot létesít vagy házasságot köt”*⁴⁸.

Gyakori eset az élettársak viszonyában, hogy a felek egyszeri juttatással kívánják rendezni a tartás kérdését. Erre is lehetőséget biztosít az új PTK szabályanyaga, ám szigorú kógens előírásokat tartalmaz. Az első kikötés a megfelelő okirati forma

---

⁴⁶ Új PTK 4:87. § (1) bekezdés

⁴⁷ Új PTK 4:88. §

⁴⁸ Új PTK 4:91. §

alkalmazása, ami természetesen közokirat vagy ügyvéd által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokirat lehet. Ez a felek között létrejövő megállapodás tárgya lehet egy meghatározott vagyontárgy, de akár pénzösszeg is, e tekintetben nem tesz különbséget a jogalkotó. Jól meg kell fontolniuk azonban a feleknek, ha élni kívánnak ezzel a lehetőséggel, mert ha emellett döntenek, úgy a törvény a későbbiekben nem engedi a módosítást. Akkor sem változtathatnak a felek a megállapodásukon, ha egyébként a jogosult tekintetében a tartás törvényi feltételei fennállnak.

A tartásra vonatkozó szabályanyag utolsó eleme a tartás sorrendjének kérdése, vagyis, hogy a tartásra jogosultak rendjében hol foglal helyet az élettárs. Ezzel kapcsolatban azt deklarálja az új PTK, hogy a volt élettárs a különélő és a volt házastárral esik egy tekintet alá, velük egy sorban jogosult a tartásra.

Mindebből megállapítható, hogy az élettársi tartás szabályai számos hasonlóságot mutatnak a rokонтartás, és kifejezetten a házastárs tartásának rendelkezéseivel, figyelembe véve persze a megfelelő eltérések alkalmazását.

3.4. Az élettárs öröklése

Tekintettel arra, hogy az élettársi kapcsolat a társas együttélés egyik, a jog által is védendő formájává vált valamint számos európai országban bír családjogi joghatásokkal⁴⁹, ezért már az új PTK-t kidolgozó szakértői bizottság is indokoltnak találta, hogy az élettársak helyet kapjanak a törvényes öröklés rendjében. Ennek érdekében a javaslat megteremtette ezt a lehetőséget a túlélő élettárs javára, persze csak bizonyos korlátokkal. Először is az élettárs a törvényes öröklés szabályai alapján csak használati jogot örökölhét az örökhagyóval közösen lakott lakás, valamint a hozzátartozó berendezési és felszerelési tárgyak vonatkozásában. Feltételként szabja azonban a jogalkotó itt is a tartós együttélés követelményét, ugyanis a túlélő élettárs csak abban az esetben örökölhét törvényes öröklés jogcímén, ha legalább tíz évet élt együtt az örökhagyóval és annak halálakor is együtt éltek. Ha ez megvalósul, akkor a túlélő élettárs megörökhét a használati jogot, amely a javaslat rendelkezései értelmében korlátozhatatlan. Ez a jogosultság ugyanis a túlélő élettársat egészen haláláig megilleti függetlenül attól, hogy később házasságot köt, vagy új élettársi kapcsolatot létesít. A javaslat emellett nem teszi lehetővé az örökösök általi megváltást sem, tehát az

---

⁴⁹ SZEIBERT Orsolya: Élettársak, bejegyzett partnerek törvényes örököségi jogállása európai összevetésben; Közjegyzők Közlönye LVII. évfolyam 2. szám, 2010; 12.-15. oldal

örökösök nem kérhetik a túlélő élettársat, hogy egyezzen bele a használati jog megváltásába. Ezzel szemben az élettársnak már biztosítja ezt a lehetőséget, tehát ő minden további nélkül felajánlhatja az örökösöknek, hogy váltsák meg használati jogát. A megváltás hatálya csakis ex nunc lehet, de az ellenérték megállapításakor mind az élettárs, mind pedig az állagörökös(ök) méltányos érdekét figyelembe kell venni.

Mindezen rendelkezések magyarázata a következő: „*a használati jog biztosításának éppen az a legfőbb indoka, hogy az élettárs az örökhagyó halála után is a megszokott környezetben maradhasson.*”⁵⁰

A javaslattal szemben azonban a hatályba lépő joganyag már nem tartalmazza az élettárs törvényes öröklésének lehetőségét, emellett konkrét magyarázat sem található arra, hogy miért is van ez így. Véleményem szerint, ha már az élettársi kapcsolat elismerést nyert és családjogi valamint egyéb joghatásokkal is bír, az indokolttá tenné azt is, hogy helyet kapjon a törvényes öröklés rendjében.

---

⁵⁰ Az új PTK javaslatának magyarázata 688. oldal; parlament.hu; 2014. február 16.

4. Az élettársakat érintő nyilvántartások

4.1. Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása

Az élettársi kapcsolat, annak ellenére, hogy már jogszabály által elismert társas kapcsolati forma, mégsem hatósági eljárás során keletkezik, mint a házasság. A jogintézmény létrejöttéhez nem szükséges sem bejegyzés, sem egyéb hivatalos procedúra, így elég nehézé válik annak megállapítása, hogy fennáll-e ilyesfajta kapcsolat, vagy sem. Ez a feladat a bíróságok dolga, ahol egy adott esetben az összes körülmény gondos mérlegelését követve határoznak, de a bizonyítottság még ekkor is kérdéses.

A jogalkotó, hogy megoldást keressen erre a problémára és könnyítsen a bírák helyzetén, 2010. január 1.-től bevezette az Élettársi Kapcsolatok Nyilvántartását, melynek vezetésével a közjegyzőket bízta meg. Erre tekintettel részletszabályait nem a PTK-ban helyezte el, hanem a közjegyzők nemperes eljárásait szabályzó törvényben, illetve alacsonyabb szintű jogszabályban.

A törvény rendelkezései között először is a jogalkotó tisztázza a jogosulti kört, vagyis, hogy kik tehetnek ilyen nyilatkozatot. A legelső kritérium, hogy **nem cselekvőképtelen személyek**, tehát a cselekvőképes és korlátozottan cselekvőképes egyének egyaránt nyilatkozhatnak. A második megkötés, hogy csak **nagykorú** személy lehet, kiskorú esetében fel sem merülhet a lehetősége. A harmadik megkötés, hogy a feleknek **közösen** kell nyilatkozniuk a közjegyző előtt, tehát akarategység szükséges. A felek nyilatkozatának célját is meghatározza a törvény, ami nem más, mint, hogy „*egymással a Polgári Törvénykönyv szerinti élettársi kapcsolatban*”⁵¹ éljenek. Emellett a törvény megköveteli, hogy legalább az egyik fél nyilatkozzon arról is, hogy már nem áll fenn élettársi kapcsolata korábban nyilvántartásba vett személlyel.

A nyilvántartás feladata, hogy „*igazolja, hogy egymással élettársi kapcsolata áll fenn azoknak, akiknek az élettársi kapcsolat fennállásáról szóló közösen tett nyilatkozata az élettársi nyilvántartásban szerepel*”⁵², viszont értelemszerűen érvényét veszti az igazolás:

---

⁵¹ 2008. évi XLV. Törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról, 36/E. § (1) bekezdés a) pont

⁵² 2008. évi XLV. Törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról, 36/E. § (2) bekezdés

- ha a felek az élettársi kapcsolatuk fenn nem állásáról szóló nyilatkozatot jegyeztetnek be a későbbiekben,
- ha valamelyik élettárs meghal
- ha valamelyik élettárs házasságot köt, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot létesít.

A jogszabály pontosan meghatározza, mely adatot is kell szolgáltatniuk a feleknek a nyilatkozat megtételekor. Ezek az alábbiak:

„Az élettársi nyilvántartás tartalma:

a) a kérelmezők

aa) családi és utóneve,

ab) születési családi és utóneve,

ac) születési helye és ideje,

ad) anyjának születési családi és utóneve,

ae) állampolgársága,

b) az élettársi kapcsolat fennállásáról szóló nyilatkozat,

c) nyilatkozat arról, hogy az élettársi nyilvántartásba bejegyzett élettársi kapcsolat már nem áll fenn,

d) az az időpont, amikor az anyakönyvi bejegyzés szerint a nyilvántartásba bejegyzett élettársi kapcsolat a kérelmezők bármelyikének házassága, bejegyzett élettársi kapcsolata vagy halála miatt megszűnt,

e) a nyilatkozatot a nyilvántartásba bejegyző közjegyző neve, székhelye és a bejegyzésről szóló végzés ügyszáma.”⁵³

Ezeket az adatokat a későbbiekben a közjegyző illetve a kamara tartja nyilván, illetve kezeli külön jogszabályban⁵⁴ meghatározott módon.

A nyilvántartás maga **közhitelű nyilvántartás**, tehát a benne foglaltakat ellenkező bizonyításáig mindenki köteles igaznak elfogadni. Az adatok tárolásával kapcsolatban további előírás, hogy a bejegyzéstől számított 100 évig meg kell őrizni a kezelőnek. Mint már korábban említettem, a kezelését a bejegyzést végző közjegyző, illetve az országos kamara végzi egy informatikai alkalmazás segítségével. Ebbe a rendszerbe kell

⁵³ 2008. évi XLV. Törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról, 36/E. § (4) bekezdés

⁵⁴ Ez a jogszabály a 83/2009. (XII. 30.) IRM rendelet az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának vezetéséről, az abból történő adatszolgáltatás szabályairól, valamint az egyes kapcsolódó rendeletek módosításáról.

rögzíteni az újonnan beérkező nyilatkozatokat, illetve az adatmódosítást egyaránt, illetve szükség esetén törölni az információkat.

Maga a nyilvántartásba vételi eljárás **kérelemre** indul. Főszabály szerint a felek közös kérelme esetén indul meg a procedúra, ám ha az élettársi kapcsolat fenn nem állásáról szóló nyilatkozat felvételét kérik, akkor bármelyik élettárs egyedül is benyújthatja, emellett nyilatkozattételre csak személyesen van lehetőség. A közjegyző illetékessége szempontjából a felek lakóhelye illetőleg ennek hiányában a tartózkodási helye az irányadó. Az eljárás következő fázisa a közjegyző által végzett **kioktatás**, mely során informálja a feleket az élettársi kapcsolatot érintő jogokról és kötelezettségekről, többek között, hogy hogyan keletkezik az élettársi kapcsolat, miként szűnik meg, valamint milyen családjogi, öröklési jogi és vagyonjogi joghatásai vannak. Ezt követően bejegyzi a felek nyilatkozatát a nyilvántartásba, mely során végzést hoz. Ha a végzés jogerőre emelkedik, hatályát tekintve megegyezik a bíróság jogerős ítéletével.

Ha a felek kérelmezik, a közjegyző a bejegyzésről tanúsítványt állít ki a nyilvántartásban szereplő adatok igazolása céljából. Emellett továbbíthat adatot „*annak*:

- *a közigazgatási hatóságnak,*
- *közigazgatási szervnek,*
- *bíróságnak,*
- *ügyésznek,*
- *nyomozó hatóságnak,*
- *nemzetbiztonsági szolgálatnak,*
- *továbbá a közjegyző tevékenységének szakmai felügyeletét ellátó szervnek,*

amely minden egyes igényelt adat tekintetében a törvényi rendelkezés megjelölésével igazolja, hogy törvény az ügy elbírálásához, továbbá jogosultság, illetve kötelezettség fennállásának ellenőrzéséhez feljogosította az adat kezelésére.”⁵⁵.

A részletszabályokon túllépve szót kell még ejteni a nyilvántartás jelentőségéről. Már többször említésre kerül, hogy a legfőbb cél a **bizonyíthatóság** megteremtése, vagyis, hogy a felek között fennálló kapcsolat igazolást nyerjen (köz)hiteles formában.

Korábban azonban volt egy ennél is fontosabb aspektusa a jogintézménynek, mégpedig a családjogi vonatkozása. A nyilatkozat felvétele ugyanis a törvény hatályba lépését követően **apasági vélelmet** keletkeztetett. Ennek értelmében, ha az anya házassági kötelékben nem élt, a gyermek apjának azt a férfit kellett tekinteni, aki az

---

⁵⁵ 2008. évi XLV. törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról, 36/G. § (3) bekezdés

anyával a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt időben vagy annak egy része alatt a nyilvántartásban szereplő élettársi kapcsolatban élt.

A vélelem azonban nem bizonyult hosszú életűnek, a 2010. évi CXLVIII. törvény 5.§-sa ugyanis 2011. január hó 1. napjával hatályon kívül helyezte. Magyarázként a következőket adta a jogalkotó: *„Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása bevezetésének gyakorlati tapasztalatai rámutattak arra, hogy a Nyilvántartáshoz fűződő apasági vélelem kevés esetben állapítja meg az apaságot, ugyanakkor aránytalan terhet ró a szülőkre a házasságon kívül született gyermekek anyakönyvezése során.”*⁵⁶

4.2. Az Élettársi Vagyonjogi Szerződések Elektronikus Nyilvántartása

Az új PTK.-val egy időben lép hatályba az élettársakat érintő vagyoni szerződések elektronikus nyilvántartásának vezetését magába foglaló normaanyag. A szabályanyag - az előzőekhez hasonlóan - az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvényben kap helyet, a technikai rendelkezéseket pedig alacsonyabb szintű jogszabályok tartalmazzák.

A nyilvántartást szintén a közjegyzői kamra köteles működtetni, célját tekintve pedig a felek vagyoni viszonyának bizonyítását hivatott megkönnyíteni. Tekintettel arra, hogy a nyilvántartás közhitelű, a benne foglaltakat ellenkező bizonyításáig mindenki köteles igaznak tekinteni.

Akár a bejegyzési, akár a módosítási vagy törlési eljárás kérelemre indul, méghozzá jelen esetben a felek közös kérelmét követeli meg a jogalkotó, valamint ehhez csatolni kell a vagyoni szerződést, illetve az annak módosításáról, törléséről, megszüntetéséről vagy a megszűnéséről szóló okiratot. Az illetékesség szempontjából az élettársak bármelyikének lakóhelye vagy tartózkodási helye az irányadó.

Fontos rendelkezés, hogy a közjegyző milyen feltételek fennállása esetén jegyzi be a felek vagyoni nyilatkozatát. Ezek a következők:

„A közjegyző - alakszerű határozat hozatala és a jogorvoslati jogra vonatkozó tájékoztatás nélkül - bejegyzi a nyilvántartásba a vagyoni szerződés fennállásának tényét,

a) élettársi vagyoni szerződés esetén, ha

---

⁵⁶ 2010. évi CXLVIII. törvény indoklása, 122. oldal; parlament.hu ; 2014. február 24.

aa) az tartalmazza a szerződő feleknek a nyilvántartásban feltüntetendő adatait és
ab) az a törvényben meghatározott alaki szabályok szerint jött létre...
bc) a tizennyolcadik életévét be nem töltött vagy a cselekvőképességében vagyoni jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott nagykorú szerződő fél esetében azt a gyámhatóság jóváhagyta.”⁵⁷

A nyilvántartás adatai tekintetében - vagyis hogy a felek mely adatait tartalmazza – hasonló felsorolást alkalmaz a jogalkotó, mint az élettársi nyilatkozatok nyilvántartásánál. Ez alapján tartalmazza a szerződő felek személyi adatait, a vagyoni jogi nyilatkozat fennállásának tényét, a vagyoni jogi szerződést tartalmazó közokirat ügyszámát és keltét (ügyvéd által ellenjegyzett magánokirat esetén a keltét), valamint a közjegyzőre vonatkozó törvényi adatokat.

Az adatszolgáltatás tekintetében is hasonlóak a normák, kiemelendő azonban, hogy a vagyoni jogi szerződés fennállásának tényéről bárki informálódhat közjegyzői díj megfizetése ellenében, illetve jogi érdekét is igazolnia kell. Erről a közjegyző tanúsítványt állít ki.

Szintén tanúsítványt állítanak ki a nyilvántartásban szereplő fél részére, ha a nyilvántartásba foglalt adatok igazolása céljából szükséges, viszont magáról, a vagyoni jogi szerződés tartalmáról csak a szerződő fél írásbeli felhatalmazása esetén szolgáltathatnak adatot. Az adatokat a kamara a vagyoni jogi megállapodás bejegyzésétől számított 100 évig köteles megőrizni, ezt követően megsemmisíti.

---

⁵⁷ 2008. évi XLV. Törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról, 36/J. § (2) bekezdés

Zárógondolatok

Az idő előre haladtával a változások is beköszöntenek. Nincs ez másképp a társas kapcsolatok vonatkozásában sem. A házasság intézménye, a tradíciók egyre kisebb népszerűségnek örvendenek. A fiatalok érzelmi-gazdasági közösségük kialakítása során már nem igénylik a hagyományos alternatívákat, modernebb megoldásokat keresnek. Ezek a kapcsolatok azonban nem részesültek megfelelő védelemben korábban, a szabályozás kellően minimális volt. Egyre több lett azonban az alternatív társas kapcsolatból eredő jogvita, mely elkerülhetlenné tette azt, hogy részletesen foglalkozzanak vele.

A jogalkotó sokáig nem rendezte ezeket a kérdéseket, mára már azonban elengedhetlenné vált a probléma kezelése. Ennek okán megindult a jogalkotási folyamat, kidolgozásra (és ezzel együtt elismerésre) került elsőként a bejegyzett élettársi kapcsolat, majd most az új PTK-ban a de facto élettársi kapcsolat rendszere.

Elsőként megszületett a Családjogi Könyv normaszöveg-tervezete, melyet az igazságügyért felelős minisztérium külső szakértők bevonásával dolgozott ki. 2005. júniusában megtárgyalásra is került az elkészített anyag és egyetértés született atekintetben, hogy vitára alkalmas. 2007-ben a kodifikációért felelős tárca folytatta az átdolgozást az időközben beérkező szakmai észrevételek figyelembevételével és ennek eredményeként 2008-ra elkészült a Szakértői Javaslat, végül további szükséges átdolgozásokat követően 2011 decemberében a Kodifikációs Főbizottság elfogadta a Bizottsági Javaslatot és ezt terjesztette be a Kormány az országgyűlés elé. 2013. február 11-én –számos módosító indítványt követően- nagy többséggel elfogadásra, majd 2013. évi V. törvényként kihirdetésre került az új Polgári Törvénykönyv és ennek részeként természetesen a családjog normaanyaga.⁵⁸

Véleményem szerint a végleges joganyag számos kívánni valót hagy maga után, melyre jelen tanulmányban igyekeztem is felhívni a figyelmet. Úgy gondolom, hogy a házasságon kívüli társas kapcsolatokat érintően született joganyag következetlen és nem teremt kellő jogbiztonságot az érintettek számára.

---

⁵⁸ KŐRÖS András: A családjog jövője: Az új Ptk. Családjogi könyve – a 2013. évi V. törvény és a Szakértői Javaslat összevetése; Első rész: Alapelvek, Házasság, Élettársi kapcsolat; Családi Jog XI. évfolyam 3. szám, 2013; 1. oldal

Csatlakozva számos szakember, valamint az Alkotmánybíróság álláspontjához, úgy vélem a probléma gyökere egyértelműen az, hogy családnak tekinthetjük-e az élettársakat. Ez a kérdés ugyanis a mai napig nem egyértelmű számomra. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint „*a család alkotmányos védelme nemcsak a házasságon alapuló családra, hanem a szociológiai értelemben vett családi életre is vonatkozik*”⁵⁹. Vagyis megállapítást nyert, hogy a család fogalma nem azonosítható csupán a házasságkötés által létrejött közösséggel, hanem az élettársakat is meg kell, hogy illesse a megfelelő jogi védelem. Ez a jogi védelem azonban nem lehet megfelelő, amíg különbséget tesznek az élettársak életmódja alapján. Azon felek esetén ugyanis, akiknek nincs közös gyermekük, nem beszél a jogalkotó családról, csakis kötelmi jogviszonyról. Ez pedig szerintem elemi hiba, hiszen ha két ember akár hosszabb, akár rövidebb ideig együtt él, közösen gazdálkodik, és együtt dönt a közös célokról és közös jövőről, akkor miért ne tekinthetnénk őket családnak? A joganyagban sajnálatos módon az jut érvényre, hogy csak a gyermek léte lehet az a tény, amely családjogi joghatásokat eredményezhet. E kérdésben egyetérték az előbbieken idézett AB határozathoz csatol párhuzamos véleményben foglaltakkal, miszerint „*A családnak... nemcsak a gyermekek születésében és felnevelésében van szerepe, hanem ennél jóval több mindenben. A család az élet komplex közege. Ebbe beletartozik a testi-lelki gondoskodás, az együttérzés kifejezése, a családtagért való helytállás is.*”⁶⁰

Szintén a jogalkotó következetlenségére utal, hogy hiába nyújt családjogi védelmet (és ezáltal többletjogokat) azon élettársak számára, akiknek gyermekük van, mégis akarva akaratlanul különbséget tesz a közös, illetve a felek előző kapcsolatából származó és így az élettársak közösségébe bevitt gyermekek között. Utóbbi esetben ugyanis nem biztosítja a Családjogi Könyvben található valamennyi jogi védelmet, igaz e kérdésre megoldást jelenthet a családjog egyik legfontosabb alapelve, a gyermekek érdekének védelme.

Mindezek alapján úgy gondolom, hogy az élettársak közötti jogviszonyok szabályozása jelentősen kibővült a korábbi joganyaghoz képest és áttörést hozott, ám számos kérdésben bizonytalanságot is eredményez. A hiányosságok pótlása és a hibák kiküszöbölése elengedhetetlen, viszont még várat magára.

---

⁵⁹ 43/2012 (XII. 20.) AB határozat

⁶⁰ 43/2012 (XII. 20.) AB határozat párhuzamos indoklása

Summary

In the march of time, changes are arriving too. That is the way it goes also with social relationships. The marriage and the traditions have less and less popularity. Young people do not need the traditional alternatives at working up their emotional-economical community anymore, they try to find more up to date solutions. But these relationships have not been protected enough in the past, the regulations were adequately minimal. However, there were more and more disputes caused by alternative social relationships, what made unescapable to deal with them.

The law-makers have not arranged these questions long time, but nowadays the handle of the problems is indispensable. That is why the legislative process could start up, first of all the system of the registered common-law marriages has been worked out, and now in the new civil code the following would be the system of the de-facto common-law marriage.

The regulations material have a big similarity to the law of marriage, but there are of course the basic differences. In my present work, I would like to display the new regulations refer to the actual common-law marriages after a short historical review, compared with the other ones in the suggestion of experts. I have examined the questions of the emplacement in the system, why got the one half of the regulations material to the norms of law of obligations and its other half into the norms of family law. I have phrased to which law stands it nearer and I made an argument for that. Moreover I presented the partial regulations regarding the questions of family-, inheritableness-, and property law.

As an example, I specially represented the Registry of the Companion's Statements, and the regulations material, that is determined in detached relevantly measures, what can subserve and make easier the demonstrability of these relationship forms.

I think, the regulations material is not full yet, the practice is going to discover its faults, and the elimination of the occurrent problems will be the task for the generation of the future.

Zusammenfassung

Im Laufe der Zeit haben auch die Veränderungen hereingebrochen. Ebenso geht es auch in den gesellschaftlichen Kontakten. Das Ehebündnis und die Traditionen haben immer kleinere Popularität. Die Jugendlichen beanspruchen nicht mehr die traditionsgemäßen Alternativen für die Ausgestaltung ihrer emotionell-wirtschaftlichen Gesellschaft, sondern sie suchen nach modernen Lösungen. Aber früher hatten diese Kontakten keinen entsprechenden Schutz, die Regelung war recht minimal. Es gab aber immer mehrere Rechtsstreite auf Grund der alternativen gesellschaftlichen Kontakten, von daher war unumgänglich, damit ausführlich zu beschäftigen.

Der Gesetzgeber hat diese Fragen lange nicht geregelt, heute aber ist es notwendig, das Problem zu behandeln. Davon hat sich ergeben, dass der Prozess der Gesetzgebung losgegangen ist, zum ersten Mal wurde die eingetragene Lebenspartnerschaft ausgearbeitet (und auch anerkannt), und jetzt im neuen BGB das System der de facto Lebenspartnerschaft.

Das Regelmaterial zeigt viele Ähnlichkeiten mit dem Ehebündnis, aber es gibt ja natürlich grundsätzliche Unterschiede. In der vorliegenden Arbeit habe ich beabsichtigt, die Verfügungen des tatsächliche Lebenspartner betreffenden neuen Regelmaterials darzustellen, verglichen mit dem Inhalt der Vorschläge von Experten. Ich habe die Problematik der Platzierung im System überprüft, nämlich warum die eine Hälfte des Regelmaterials unter die Normen des Schuldrechts und die andere Hälfte unter die Normen des Familienrechts eingestuft wurden. Darüber hinaus habe ich ausgeführt, zu welchem Rechtsgebiet es näher steht und habe dafür argumentiert. Daneben habe ich die Teilregeln dargestellt, die die Fragen von Familien-, Erb-, und Vermögensrecht betrifft.

Als Ausblick habe ich einzelweise das Verzeichnis von Erklärungen über Lebenspartnerschaft representiert, und das in den darauf bezogenen einzelnen Gesetzen bestimmten Rechtmaterial, das die Beweisbarkeit von diesen Partnerschaftsformen begünstigt und erleichtert.

Ich denke, das Regelmaterial ist noch nicht vollständig, das Praktikum wird seine Fehler entdecken, und die Beseitigung der auftauchenden Problemen wird die Aufgabe der Generation der Zukunft.

Irodalomjegyzék

1. Földi András- Hamza Gábor: A római jog története és instuiciói; hetedik, átdolgozott és bővített kiadás, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003
2. Hegedűs Andrea: Az élettársi jogviszony szabályozása a jelenben, és annak jövőben várható alakulása, Jogelméleti Szemle 1/2006. sz.
3. Hegedűs Andrea: Az élettárs fogalma és a kifejezés tartalmi vonatkozásai, Családi jog c. folyóirat, 10-15. oldal, 2006. évi 4. sz.
4. Hegedűs Andrea: Az élettársi kapcsolat szabályozásának áttekintése, különös tekintettel a polgári jogi kodifikációs folyamatra; Ph.D dolgozat; Szeged; 2008
5. Kőrös András: A családjog jövője: Az új Ptk. Családjogi könyve – a 2013. évi V. törvény és a Szakértői Javaslat összevetése; Első rész: Alapelvek, Házasság, Élettársi kapcsolat; Családi Jog XI. évfolyam 3. szám; 1.-8. oldal; 2013
6. Kőrös András (szerk.): Az új Ptk. magyarázata III/VI.: Polgári jog. Családjog; HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest; 2013.
7. Mezey Barna (szerk.): Magyar Jogtörténet; Osiris Kiadó, Budapest, 2007
8. Pap Tibor: A házasságon kívüli leszármazásra vonatkozó jogalkotás fejlődése, Studia iuridica auctoritate Universitatis Pécs publicata tanulmányosorozat, Pécs; 1965
9. Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári jog: Kommentár a gyakorlat számára*; HVG-ORAC; Budapest; 2012; II. kötet

10. Szeibert Orsolya: Élettársak, bejegyzett partnerek törvényes örökös jogállása európai összevetésben; Közjegyzők Közlönye LVII. évfolyam 2. szám; 1-19. oldal; 2010
11. Szeibert Orsolya: A házasságon kívüli partnerkapcsolatok kérdései: - különös tekintettel az élettársak vagyoni viszonyaira; Ph.D. dolgozat; Budapest; 2009
12. Szeibert Orsolya: Élettársak - a villikirály lányai vagy szürkellő fűzfák?: A de facto élettársi kapcsolat szabályozásának margójára; <http://ptk2013.hu/szaccikkek/szeibert-orsolya-elettarsak-a-villikiraly-lanyai-vagy-szurkello-fuzfak/1699> (2013)
13. Szeibert Orsolya: Az élettársi kapcsolat fogalma - itthon és Európában, különös tekintettel a de facto élettársi viszonyokra; Magyar Jog 58:(5) pp. 295-305. oldal; 2011
14. Wellmann György (szerk.): Az új Ptk. magyarázata VI/VI.: Polgári jog. Kötelmi jog. Harmadik, Negyedik, Ötödik és Hatodik Rész; HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest; 2013

Jogszabályjegyzék

Magyarország Alaptörvénye

Kálmán Király Dekrétomainak Második Könyve

1946. évi XXIX. törvény a házasságon kívül született gyermek jogállásáról

1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről

1977. évi IV. törvény a Magyar Népköztársaság Polgári törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről

1996. évi XLII. Törvény a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról

2008. évi XLV. Törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról

2009. évi XXIX. törvény a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról

2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

83/2009. (XII. 30.) IRM rendelet az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásának vezetéséről, az abból történő adatszolgáltatás szabályairól, valamint az egyes kapcsolódó rendeletek módosításáról